

Ekrandan Okumanın Sekizinci Sınıf Öğrencilerinde Anlamaya Etkisi*

Erol Duran

Uşak Üniversitesi

erol.duran@usak.edu.tr

Ozan Alevli

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsü

ozanalevli@mynet.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ekrandan okumanın 8. sınıf öğrencilerinde anlamaya etkisinin belirlenmesidir. Araştırma betimsel tarama modeline uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmada çalışma grubunu, Uşak ili Eşme ilçesi Öğretmen Ali Baykal Ortaokulu ve Şehit Alibey Ortaokulunda 8. sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasından rastgele örneklemle seçilen 74 gönüllü öğrenci oluşturmuştur.

Uygulama için, 2013-2014 eğitim öğretim yılında okutulmak üzere Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği Türkçe ders kitabından 10 farklı metin seçilmiştir. Metinler öyküleyici türdedir. 10 farklı metinden biçim ve içerik olarak birbirine en yakın 6 metin, uygulamada kullanılmak üzere, Türkçe öğretmenleri ile yapılan grup çalışması ve alan uzmanları ile belirlenmiştir. Her metinle ilgili basit ve derin anlamaya dayalı 4 ucu açık anlama sorusu oluşturulmuştur. Öğrencilerden 3 metni doğrudan basılı materyal üzerinden, diğer 3 metni ise 17 inch LCD ekran üzerinden sessiz okumaları istenmiştir. Metin okutulduktan sonra öğrencilere metinle ilgili hazırlanan anlama soruları verilmiş ve onlardan bu soruları yazılı olarak cevaplamaları istenmiştir. Araştırmada; öğrencilerin ekrandan okuduğunu anlama puanları, basılı materyalden okuduğunu anlama puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bunun yanında, kız öğrencilerin hem ekrandan okuduğunu anlama puanları hem de basılı metinden okuduğunu anlama puanları erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, ekrandan okuma, anlama.

Günümüzde teknoloji ve ürünleri yaşamımızın bir parçası haline gelmiş bulunmaktadır. Hemen hemen her evde internetin olduğu, bilgisayar ve akıllı telefon kullanımının özellikle de gençler arasında yaygın olduğu bir dönem yaşanmaktadır. Bilgisayar ekranı ve internetin bir bilgi ve iletişim ortamı olarak ortaya çıkmasıyla geleneksel okuma kavramında değişimler olmuştur. 1950'lerde bilgisayarın icadı, 1970'lerde bilgisayar teknolojilerinin ilerlemesi, 1980'lerde kişisel bilgisayarların yaygınlaşması ve 1990'lar, 21. yüzyılda insanların okuryazarlık evreninde bir devrim meydana getirmiştir (Shen, 2006).

Geçmişte kitap, dergi, gazete gibi basılı ürünlerle dağıtılan bilgiler günümüzde bilgisayar, televizyon, radyo, video gibi araçlarla yayılmaktadır. Özellikle bilgisayar ve internet gibi araçlar bilginin üretilmesi, yayılması ve kullanılmasını çok kolaylaştırmaktadır. Bugün teknolojik gelişmelere paralel olarak bir kısım okuyucular, basılı metin yerine dijital metinlerden okumayı tercih etmektedirler. Bu tercihte metni istenilen boyuta değiştirebilme, bilgiyi saklama ve düzenleme kolaylığı, kâğıt kullanımını azaltma, kâğıt masrafından kaçınma ve çevresel yararlar etkili olmuştur (Dyson ve Haselgrove, 2001; Garland ve Noyes, 2004; Spencer, 2006; Rose, 2011). Artık; gelişmeleri izlemek, kendini yenilemek, çağdaş toplumun gereklilerini yerine getirmek, bilinçli kararlar vermek ve öğrenmeyi sürdürmek isteyen bireyler internete ve ekrandan okumaya yönelmektedir.



Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları,
2 (1), 1-11

Research in Reading & Writing Instruction,
2 (1), 1-11

* Bu çalışma Doç. Dr. Erol DURAN'ın danışmanlığında, Uşak Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenen (Proje no: 2013/TP014) ve Ozan ALEVLI'nin Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırladığı "Ekrandan Okumanın 8. Sınıf Öğrencilerinde Anlamaya Etkisi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Çoğu kişi kitap yerine bilgisayara yönelmekte, yeni bilgileri ekrandan okuyarak edinmektedir. Böylece “ekrandan okuma” denilen yeni bir okuma türü ortaya çıkmıştır. Ekrandan okuma, bilgisayar monitörü gibi bir ekran vasıtasıyla görüntülenen metinleri elektronik ya da dijital bir şekilde okuma eylemidir (Chou, 2009; Güneş, 2009, 2010). Bilgisayarın araç olarak kullanıldığı bir ortamdaki okuma olarak tanımlanabilir (Schoeller, 2005).

Ekrandan okuma, basılı metinden okumaya göre, beceri ve süreçleri yönünden farklılıklar göstermektedir. Ekrandan okuma, bilgisayar ve internet teknolojisinin gelişmesine bağlı olarak ortaya çıkan, bilgisayar ve internet teknolojisi geliştikçe de değişikliğe uğrayan bir okuma türüdür. “Ekran üzerinden okuma olarak da adlandırılan e-okuma süreci sadece alfabeyi anlama veya resim ve grafikleri çözümleme becerileri ile sınırlı kalmayıp, duyulan ve izlenenler arasında da anlam çıkarabilmeyi de kapsayacak bir süreçtir.” (Altun, 2003).

Okuma ve okuduğunu anlama becerilerini kazandırmak, insanın hayatını anlamlı hâle getirmesine yapılan en büyük katkı olarak, eğitim ve öğretim sürecinde yerini almaktadır. Okuma zihinsel bir süreçtir ve doğrudan gözlemlenmesi mümkün değildir (Akyol, 2006). Bu yüzden süreç, anlama ile sonuçlandığında tamamlanır ve değer kazanır. “Anlama; dinleme, okuma ve görsel okuma yoluyla alınan bilgilerin üzerinde düşünme, nedenlerini araştırma, sonuçlar çıkarma ve değerlendirme biçimidir.” (Güneş, 2007: 229). Anlama, okuyucunun aktif olması ile mümkün olabilir. Okuyucunun dilin kurallarını bilmesi, okuduğu konuyla ilgili donanımı, metnin türüne göre stratejiler kullanması anlamayı etkileyen önemli faktörlerdir. “Okuduğunu anlama başarısının belki de ilk basamağı, kişinin okuduğu metnin türüne özgü özellikleri ve bu türün gerektirdiği uygun okumayı bilmesidir.” (Özbay, 2009: 30). Okuduğunu anlamada; kavrama, zihinde yapılandırma, ilişki kurma ve değerlendirme yapmak da gereklidir. Okumanın en önemli konusu okunandan anlam kurmadır yani okunamı yapılandırmadır (Güneş, 1997).

Ekrandan okumayla alakalı literatürün geniş bir değerlendirmesi Dillon (1992) tarafından yapılmıştır. Dillon okuma başarılarının ekrana göre kâğıt-kitap üzerinde daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. McKnight, Dillon ve Richardson (1990) çalışmalarında ekrandan okuma ve kâğıttan okuma arasında anlama ve hız yönünden büyük farklılıklar bulmamıştır. Muter and Maurutto (1991) her iki okuma türünde okuma hızı ve anlamada eşdeğer sonuçlara ulaşmıştır. Yine bazı çalışmalarda (Maynard ve McKnight, 2001; Grimshaw, Dungworth, McKnight ve Morris, 2007; Çetin, 2007; Dündar ve Akçayır, 2012; Yaman ve Dağtaş, 2013) ekrandan ve basılı materyalden okuyan öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri arasında bir farklılık bulunmamıştır.

Matthew (1997) ABD’de yaptığı çalışmada, metni ekrandan okuyan öğrencilerin daha yüksek puanlar elde ettiklerini ortaya koymuştur. Sellen ve Harper’a

(1997) göre kâğıttan okurken, not almanın kolaylığı, hızlı navigasyon ve mekânsal düzenin esnekliği gibi avantajlar ekrandan okumaya karşı belirgin farklılıkların oluşmasında rol oynamaktadır. Bu avantajlar okuyucuların metni daha iyi anlamalarına, metnin yapısını kavramalarına, diğer dokümanlarla karşılaştırmalarına izin verir. Landoni, Wilson ve Gibb (2000) daha etkili elektronik kitap üretimi ve elektronik ders kitabı kullanılabilirliğini ölçmek için yaptıkları çalışmalarının sonucuna göre bir dizi yönerge geliştirmişlerdir. Kâğıttan okumada olduğu gibi ekrandan okumada da sunumun ve görünümün kullanıcı tercihinde önemli bir rol oynadığı sonucuna varmışlardır. Öğrenciler ekrandan okuma cihazlarının hafifliği ve taşınabilirliğinin yanında navigasyon, kullanım kolaylığı, depolama kapasitesi gibi özelliklerini sevmektedir (Gibson ve Gibb, 2011). Teknolojinin gelişmesiyle birlikte gençlerin eğilimindeki değişiklik ve bilişsel yetenekleri onları sabit, uzun metinler yerine ekranla etkileşime geçmeye ve ekrandan okumaya sevk etmektedir (Prensky, 2001).

Brown (2001) ve Mercieca (2004), ekrandan okuma becerisinin basılı materyalden okuma becerisinden farklı olduğunu söylemektedir. Basılı metinleri okurken kullanılan anlama yöntem ve teknikleri, ekrandan okuma sürecinde etkisizleşebilir. Bu sebeple ekrandan okuma da anlamayı olumlu etkileyecek beceri, yöntem ve tekniklere ihtiyaç duyulmaktadır. Öğrencilerin ve gençlerin günlük yaşamlarının merkezi olmaya başlayan internet ve dijital medya, çok yakın gelecekte eğitim yaşantılarının da merkezi olacaktır (Nixon, 2003). Bu sebeple ekrandan okuma becerilerinin eğitimi mevcut okuma eğitimlerinden farklı olmak durumundadır. “Okuma bir beceri, bir alışkanlık ve tekrar işidir. Okuma becerisinin gelişerek devam etmesi, zorunlu eğitim içinde atılan temellere bağlıdır. Bu dönemdeki temel kökleri ne kadar sağlam olursa ilerdeki dönemlerde de gelişme ve alışkanlık o kadar başarılı olur.” (Özbay, 2009: 42).

Mangen, Walgermo ve Brønneck’in (2013) çalışmasında okuduğunu anlama, kelime okuma ve kelime bilgisi test edilmiştir. Araştırma sonucuna göre metinleri basılı okuyan öğrencilerin ekrandan okuyan öğrencilere göre okuduğunu anlama testinde belirgin bir şekilde daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür. Bu çalışmaya paralel olarak diğer bazı çalışmalarda da (Kerr ve Symons, 2006; Jeong, 2012; Duran, 2013; Baştuğ ve Keskin, 2012; Kim ve Kim, 2013) basılı materyalden okuyan öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ekrandan okumanın anlamaya etkisini inceleyen çalışmalara bakıldığında farklı sonuçlara ulaşılmaktadır. Değişen okuma kavramı ile birlikte, karşılaşılabilecek her duruma uyum sağlayan bireylerin yetişmesine katkı sağlayacak olan ekrandan okuma becerisine yönelik çalışmaların yapılması, bu becerinin anlaşılmasını ve bilimsel değerlendirmeleri ortaya çıkarması açısından önemlidir. Yine Millî Eğitim Bakanlığının “Fatih” projesiyle birlikte sınıflarda akıllı tahtaların kullanılması,

öğrencilere tablet bilgisayarların dağıtılması ve e kitapların kullanılması çalışmayı daha da önemli kılmaktadır. Ülkemizde ekrandan okuma ve ekrandan okumanın anlamaya etkisi üzerine yapılmış araştırma sayısı yok denecek kadar azdır. Günümüzde ortaokul öğrencileri okumalarını daha çok basılı materyaller üzerinden yapmakta iken zamanla basılı materyaller yerini dijital metinlere bırakacaktır. Bu sebeple bu yeni durumun avantaj ve dezavantajları araştırılmalıdır. Ekrandan okumanın anlamaya etkisine ve ekrandan okuma etkinliklerinde verimliliğinin nasıl arttırılacağına yönelik araştırmalara gereksinim duyulmaktadır. Ekrandan okumanın 8. sınıf öğrencilerinde anlamaya olan etkisinin incelenmemesi nedeniyle bu araştırmanın yapılmasına gerek duyulmuştur. Araştırmanın problem cümlesi; “Ekrandan okumanın 8. sınıf öğrencilerinde anlamaya etkisi nedir?” şeklinde olmuştur.

Bu çalışmanın amacı, “Ekrandan okumanın 8. sınıf öğrencilerinde anlamaya etkisini” belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. “Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama puanları okuma ortamına (Ekrandan ya da basılı materyalden) göre farklılık göstermekte midir?”

2. “Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin ekrandan ya da basılı materyalden okuduğunu anlama puanları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?”

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma betimsel tarama modelinde planlanmıştır. Deneysel olmayan bu modelde var olduğu düşünülen bir durum araştırılır. Betimsel yöntem; olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu betimlemeye ve açıklamaya çalışmaktır (Kaptan, 1998: 59).

Karasar (2007) tarama (survey) modelinin var olan durumu aynen resmetmeyi esas aldığı ifade etmektedir. Çalışmada var olan durum betimlenerek, değişkenler ile ilişkinin ne düzeyde olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Tarama modelinde, önemli olan var olanı değiştirmeden gözlemleyebilmektir.

Çalışma grubu

Çalışma grubu, Uşak ili Eşme ilçesi Öğretmen Ali Baykal Ortaokulu ve Şehit Alibey Ortaokulunda 8. sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasından rastgele örneklemle seçilen 74 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin % 58’i erkek, % 42’si kızdır. Uygulamayı gerçekleştirecek olan öğrenciler için, temel düzeyde bilgisayar okuryazarı olması dikkate alınmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada önce 2013-2014 eğitim öğretim yılında okutulmak üzere MEB’in belirlediği Türkçe ders kitabında 10 farklı metin seçilmiştir. Metinler öyküleyici türdedir. 10 farklı metinden biçim ve içerik olarak birbirine en yakın 6 metin, uygulamada kullanılmak üzere, Türkçe öğretmenleri ile yapılan grup çalışması ve alan

uzmanları ile belirlenmiştir. Bilgisayar ekranından sunulan 3 metin PDF biçiminde, e-kitap olarak hazırlanmıştır. Her metinle ilgili, basit ve derin anlamaya dayalı 4 ucu açık “anlama sorusu” oluşturulmuştur.

İlk 3 soru her bir metinde; metin içi çıkarım sorularıdır. 4. soru ise olay, yer, zaman, kahramanlar gibi hikâye unsurlarıyla ilgili sorudur. İlk 3 sorunun her biri 20 puan değerindedir. 4. soru ise her bir hikâye unsuru 10 puan olmak üzere 40 puan değerindedir.

Verilerin Toplanması

Uygulama 4 hafta sürmüştür. Uygulamalara başlamadan önce, 1. hafta, öğrencilere uygulama hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş, sonraki hafta uygulamalara başlanmıştır. Daha sonra öğrencilere, bir ekrandan diğeri basılı materyalden olmak üzere her hafta 2 metin okutulmuştur. Kullanılan bilgisayar ekranı 17 inch LCD ekrandır. Ekran üzerinden okutulan metin, kitabın elektronik ve orijinal halidir. Tüm metinler ikişer defa sessiz olarak okutulmuştur. Metin okutulduktan sonra öğrencilere metinle ilgili hazırlanan anlama soruları verilmiş ve onlardan bu soruları yazılı olarak cevaplamaları istenmiştir.

Öğrencilere ekrandan yaptırılacak okumalarda yazı büyüklüğü ve yazı tipi gibi değişkenlerin sabitlenmesi yoluyla ekran özelliklerine ait herhangi bir (kontrast ve yakınlaştırma-uzaklaştırma vb.) ek uygulama kullanılmamıştır. Yazılı metinlerdeki yazı tipi ve büyüklüklerinin ekrandan okunan metinlerde de aynı olmasına özen gösterilmiştir.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin cevap kağıtları geçerliği ve güvenilirliği sağlamak için iki Türkçe öğretmeni ve bir alan uzmanı tarafından ayrı ayrı puanlanmış ve puanların aritmetik ortalaması alınmıştır. Ardından her öğrencinin ekrandan okumada ve basılı materyalden okumada aldıkları puanların aritmetik ortalamaları alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programından faydalanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama, standart sapma ve t-Testi kullanılmıştır. Ekrandan okumanın 8. sınıf öğrencilerinde anlamaya etkisini tespit etmek amacıyla bağımlı (ilişkili) örneklem için t-Testi uygulanmıştır. Öğrencilerinin ekrandan ya da basılı materyalden okuduğunu anlama puanlarının cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımlı ve bağımsız örneklem t-Testi uygulanmıştır.

T-testi iki grubun ortalamaları arasındaki farkın test edilmesinde kullanılır. T- testinin, bağımsız T-testi ya da bağımlı T-testi olarak uygulanması, ortalamaların ilişkili ya da ilişkisiz olmasına bağlıdır. Ortalamalar; aynı gruptan alınmışsa bağımlı; farklı gruplardan alınmışsa bağımsız durum söz konusudur (Kaptan, 1998). Cinsiyet ve başarı arasındaki ilişki belirlenirken, kızlar ve erkeklerin iki grup halinde düşünülmesi ve başarı puanlarının karşılaştırılması t- Testi çözümlemesini gerektirir. Karasar’a göre (2007) iki bağımsız grubun ölçümle elde edilmiş puanları arasındaki farkı test et-

mede en etkili analiz tekniği bağımsız t testidir. Elde edilen veriler tablo hâlinde sunulmuş ve verilerin analizi yapılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama puanları okuma ortamına (Ekrandan ya da basılı materyalden) göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1

Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanlarına İlişkin Bağımlı t-Testi Sonuçları

Ortam	n	x	SS	SH	t	p
Basılı	74	65,48	18.72870	2.17717	-4,194	.000*
Ekrandan	74	69,58	19.94586	2.31866		

*p<.05

Öğrencilerin okuduğunu anlama puanlarına ilişkin bağımlı t- Testi sonuçları, ekrandan ve basılı materyalden okuma ortamları arasında okuduğunu anlama açısından anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir (t= -4.194, p<.05). Öğrencilerin basılı materyalden okuduğunu anlama puan ortalaması (x=65.48), ekrandan okuduğunu anlama puan ortalamasına (x=69.58) göre daha düşüktür. Bu sonuçlara göre okuduğunu anlama, okuma ortamına göre farklılaşmaktadır. Başka ifadeyle, ekrandan okumanın basılı materyalden okumaya göre okunamı anlamada daha etkili olduğu söylenebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin ekrandan ya da basılı materyalden okuduğunu anlama puanları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 2’de ve Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 2

Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Okuduğunu Anlama Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları

Ortam	Cinsiyet	n	x	SS	SH	t	p
Basılı	Kız	31	73.39	15.63806	2.80868	3.284	.002*
	Erkek	43	59.78	18.85635	2.87557		
Ekrandan	Kız	31	79.33	13.12194	2.35677	3.903	.000*
	Erkek	43	62.55	21.15988	3.22685		

*p<.05

Öğrencilerin ekrandan ya da basılı materyalden okuduğunu anlama puanlarının cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız t-Testi yapılmıştır. Tablo 2 incelendiğinde kız öğrencilerin basılı materyalden okuduğunu anlama puan ortalamaları 73.39, erkek öğrencilerin basılı materyalden okuduğunu anlama puan ortalamaları ise 59.78 olarak gözlenmiştir. Bu sonuca göre kız öğrencilerin basılı materyalden okuduğunu anlama puan orta-

lamaları erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksektir (t=3.284, p<.05)

Ekrandan okuduğunu anlama puan ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin ekrandan okuduğunu anlama puan ortalamaları 79.33, erkek öğrencilerin ekrandan okuduğunu anlama puan ortalamaları ise 62.55 olarak gözlenmiştir. Bu sonuca göre kız öğrencilerin ekrandan okuduğunu anlama puan ortalamaları erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksektir (t=3.903, p<.05). Bu sonuçlara göre kız öğrencilerin hem ekrandan okuduğunu anlamada hem de basılı metinden okuduğunu anlamada erkek öğrencilere göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Kız öğrencilerin ve erkek öğrencilerin okuduğunu anlama puanlarının okuma ortamına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Bağımlı t-Testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Okuduğunu Anlama Puanlarına İlişkin Bağımlı t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	Ortam	n	x	SS	SH	t	p
Kız	Basılı	31	79.33	13.12194	2.35677	-3,915	.000*
	Ekrandan	31	73.39	15.63806	2.80868		
Erkek	Basılı	43	62.55	21.15988	3.22685	-2,211	.000*
	Ekrandan	43	59.78	18.85635	2.87557		

*p<.05

Tablo 3’teki veriler incelendiğinde, kız öğrencilerin ekrandan okuduğunu anlama puan ortalamalarının, basılı materyalden okuduğunu anlama puan ortalamalarından yüksek olduğu ve bunun da istatistiksel olarak ekrandan okuma lehine anlamlı olduğu görülmektedir. Ancak bu durum erkek öğrenciler için farklıdır. Erkek öğrencilerin ekrandan okuduğunu anlama puan ortalamaları, basılı materyalden okuduğunu anlama puan ortalamalarından yüksek olmasına rağmen bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu sonuçlara göre, kız öğrencilerin bir metni ekrandan okuduğunda daha iyi anladığı söylenebilir. Erkek öğrencilerin ise okuduğunu anlama düzeyi okuma ortamına göre değişmemektedir.

Sonuç ve Tartışma

Birinci alt amaç olan “Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama puanları okuma ortamına (Ekrandan ya da basılı materyalden) göre farklılık göstermekte midir?” sorusu ele alındığında öğrencilerin ekrandan okumada, basılı materyalden okumaya nazaran okuduğunu anlama puanlarının istatistiksel açıdan daha yüksek olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle öğrenciler okuma metinlerini ekrandan okuduklarında daha fazla anlamışlardır. Bu sonuçlara göre okuduğunu anlama, okuma ortamına göre farklılaşmaktadır. İleri (2011) beşinci sınıf düzeyinde gerçekleştirdiği araştırmasında ekrandan okumanın metin türlerine göre okuduğunu anlama düzeyine olan etkisini incelemiştir. Araştırmanın sonucunda; öyküleyici metinleri bilgisayar ekranından okuyan öğrenciler ile basılı materyalden okuyan

öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç araştırmamızın bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Bu farklılaşma okutulan metinlerin yapısından, öğrencilerin sınıf seviyesinden ve bilgi düzeyinden kaynaklanabilir. Diğer yandan aynı çalışmada, bilgilendirici metinleri bilgisayar ekranından okuyan öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri basılı materyalden okuyan öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerinden istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bu sonuç ise araştırmanın bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Uygulamada metinlerin bilgilendirici olarak başlıklar halinde verilmesi öğrencilerin okurken bilinçli olmasını ve metne yönelik farkındalıklarını arttırmış olabilir. Yine, ortaokul 5. sınıf düzeyinde çocukların çoğunlukla ödev araştırmak amacıyla bilgisayarı kullanması, bilgilendirici metinlerin ekrandan okuma sürecinde anlaşılabilirliğinin yüksek olmasına neden olmuş olabilir.

Greenlee-Moore ile Smith'in (1996) 9-10 yaş grubu öğrencilerle gerçekleştirdiği çalışmada bir grup elektronik ortamda okuma yapmış, diğer grup basılı materyalden okumuştur. Elde edilen bulgulara göre, metnin anlatımı zor ve bilgi yoğunluğu fazla olduğunda öğrencilerin elektronik ortamda okunan metne yönelik okuduğunu anlama düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuç araştırmamızı destekler niteliktedir. Akyol (1999) bilgilendirici metinlerin, okuyucu düşünmeye sevk ettiğinden, öğretiminin ve anlaşılmasının yapılarından dolayı öyküleyici metinlere göre daha zor olduğunu ifade etmiştir. Bizim çalışmamızda kullanılan metinler ise bilgilendirici metinlere göre nispeten anlaşılması kolay olan öyküleyici metinlerdir. Chu (1995) araştırmasında, 3 birinci sınıf öğrencisine ekrandan 5 hikâye okutmuş ve anlık, kinestetik yanıtlarını, anlam etkileşimlerini ve grup tartışmalarını belgelemiştir. Sonuçlar katılımcıların ekrandan okumaya daha çok ilgi gösterdiklerini ortaya çıkarmıştır. Pearman'ın (2008) yaptığı çalışmada da öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini arttırmaya yönelik kullanılan elektronik öykü kitaplarının öğrencileri olumlu yönde etkilediği görülmüştür. March (1999) çalışmasında, aynı hikâyeyi basılı materyalden ve interaktif olarak ekrandan okuyan iki grup öğrencinin okuduğunu anlama puanlarını karşılaştırmıştır. Her katılımcı 4 haftalık çalışma süresi içinde iki hikâyeyi basılı materyalden, iki hikâyeyi ekrandan okumuştur. Çalışmada hikâyelerin elektronik versiyonları sesli anlatım, kelime anlamı ve telaffuzla desteklenmiştir. Analiz sonuçlarına göre hikâyeleri interaktif olarak ekrandan okuyan öğrenciler basılı materyalden okuyan öğrencilere göre daha iyi performans sergilemişlerdir.

Ekrandan okumada yazı tipi ve boyutunun ayarlanabilmesi, sayfayı kişisel isteklere göre düzenleyebilme kâğıttan okumaya karşı avantaj sağlamaktadır. İçeriğin görsellerle desteklenmesi, bilgisayarın ilgi çekici olması okumayı daha eğlenceli hale getirmekte anlamayı ve öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır (Dyson ve Haselgrove, 2001; Chen, 2003; Chu, 2003; Garland ve

Noyes, 2004; Spencer, 2006; Burnett ve Myers, 2006; Merchant, 2007; Carden, 2008; Noorhidawati ve Gibb, 2008; Muir, Veale ve Nichol, 2009; Rose, 2011). Ekrandan okumada okunan metinler kolayca kaydedilebilir, depolanabilir ve paylaşılabilir (Dillon, 1992; Wilson ve Landoni, 2001). Okuma sırasında internet ortamında istenilen bir bilgiye anında ulaşılabilir böylece zaman daha etkili kullanılmış olur. Matthew'e (1996) göre bilgisayar ekranından bir kitapla etkileşime geçmek ve onu okumak en isteksiz okuyucular üzerinde bile motive edici olabilir. Ekrandan okurken görsellerle, animasyonlarla ve bazen sesle desteklenen içerikler daha iyi öğrenilip kolayca hatırlanabilir. Ekrandaki metinlerden, dijital ortamdaki diğer metinlere bağlantılar kurularak metinler arası anlam kurmaya katkı sağlanabilir. Öğrenciler ekrandan okuma cihazlarının hafifliği ve taşınabilirliğinin yanında navigasyon, kullanım kolaylığı, depolama kapasitesi gibi özelliklerini sevmektedir (Gibson ve Gibb, 2011).

Günümüzde yaygın olarak kullanılan e-kitaplar okuma ve dinleme özelliklerinin yanında okuma alışkanlığını dijital özellikleri (animasyon, kelime telaffuzları vb.) sayesinde desteklemektedir (Moody, 2010). Okullarda ders kitaplarının elektronik formatları kullanılmaya başlanmıştır. E- ders kitaplarının ses, animasyon, kelime açıklamaları gibi interaktif özelliklerle desteklenmesi, öğrencilerin okuduğunu daha iyi anlamasına ve kalıcı öğrenmeye yardımcı olabilir (Grant, 2004). Yaman ve Dağtaş'ın (2013), ekrandan okumanın Türkçe dersine yönelik tutuma etkisini araştırdığı çalışmanın sonuçlarına göre, ekrandan okumanın derse olan sevgiyi arttırması, dersleri eğlenceli hâle getirmesi, anlamayı geliştirmesi, ekranın ilgi çekici olması öğrencileri, Türkçe dersine istekli hâle getirmiştir. Yine ekrandan okumanın zevk vermesi, anlamayı geliştirmesi, ekran metinlerinin daha canlı ve renkli olması, teknolojik bir zaman diliminde yaşamamız, bilgisayarın eğlenceli gelmesi algıları, öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermiştir. Öngöz'e (2011) göre, elektronik kitaplar öğrencilerin bireysel çalışmalarına katkı sağlamakla birlikte, diğer öğrencilerle ve öğretmenlerle iletişimlerini de artırıcı güce sahiptir. Rukancı ve Anameriç'e (2003) göre derslerde interaktif e-ders kitaplarının kullanımı, öğrencilerin başka şeyler düşünmeleri önleyerek dikkat düzeylerini oldukça yüksek tutabilir.

İkinci alt amaç olan "Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin ekrandan ya da basılı materyalden okuduğunu anlama puanları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?" sorusu ele alındığında, kız öğrencilerin hem ekrandan okuduğunu anlamada hem de basılı metinden okuduğunu anlamada erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak daha başarılı olduğu görülmüştür. Yine kız öğrencilerin bir metni ekrandan okuduğunda daha iyi anladığı söylenebilir. Erkek öğrencilerin ise okuduğunu anlama düzeyi okuma ortamına göre değişmemektedir. Kaynak taramamız sürecinde ekrandan okumanın anlamaya etkisini cinsiyet değişkenine göre inceleyen baş-

ka bir çalışma karşımıza çıkmamıştır. Ancak kız öğrencilerin basılı materyalden okuduğunu anlamada başarılı oldukları düşünüldüğünde ekrandan okuduğunu anlama puanlarının da yüksek olması normal karşılanması gereken bir sonuçtur. Okuduğunu anlama başarısının cinsiyete göre değişiklik gösterip göstermediği konusunda çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Araştırmalar genellikle cinsiyetler arasındaki başarı farkının tespitine yönelik olmakta ve kız öğrencilerin okuduğunu anlama puanları daha yüksek çıkmaktadır (Güngör ve Açıkgöz, 2005).

Mikk ve Lynn'in (2009) "Okuma Başarısında Cinsiyet Farklılıkları" adlı çalışmada, son yüzyılda kızların okuma başarısında üstün olduklarına dikkat çekmiştir. Çalışmanın amacı, uluslararası çalışmalarda okuma başarısı üzerindeki cinsiyet etkisinin büyüklüğünü ve farklılaşmasını göstermektir. PISA 2000, 2003 ve 2006 ve PIRLS 2001 ve 2006 verileri kullanılarak yapılan çalışmada 10 ve 15 yaşındaki kız öğrencilerin okuma başarısındaki avantajı gösterilmiştir. Kızların bu yüksek başarısı, onların okuma etkinliklerine olan yoğun ilgisi ile açıklanmıştır. Kız öğrencilerin daha başarılı olma sebepleri arasında; sözlü akıl yürütmede erkeklerden daha üstün olmaları, daha hızlı dil gelişimi göstermeleri ve ergenlik çağından itibaren daha akıcı bir dile sahip olmaları sayılabilir (Güneş, 1997).

Tayşi'nin (2007) yapmış olduğu araştırmada, 5. sınıf ve 8. sınıf öğrencilerinin öyküleyici metinlerde okuduğunu anlama başarısı cinsiyet açısından incelenmiş ve her iki sınıf düzeyinde de kızlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Benzer şekilde diğer bazı çalışmalarda da (Özışık, 1997; Gündemir, 2002; Keleş, 2005; Karatay, 2007; Ateş, 2008; Sert, 2010) kızların erkeklerle göre daha başarılı oldukları görülmüştür. Ekrandan okumanın 8. sınıf öğrencilerinde anlamaya etkisinin araştırıldığı bu çalışmada; öğrencilerin bir metni ekrandan okuduğunda daha iyi anladığı, bununla birlikte kız öğrencilerin hem ekrandan hem de basılı materyalden okuduğunu anlamada erkek öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öneriler

1. Öğrencilerin ekrandan okuduklarını anlama puanları istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bu bulgudan hareketle öğretmenler buldukları durumu avantajla hâle getirip, öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyini artıracak olumlu bir sınıf ortamı yaratabilirler.

2. Çalışmada öyküleyici metinler kullanılmış ve öğrencilerin ekrandan okuduklarını anlama puanları istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bunun nedenini araştırmaya yönelik nitel ve nicel çalışmalar yapılabilir.

3. Millî Eğitim Bakanlığı, ortaokulda öğrencilerin okuyabileceği eserlerin, elektronik biçimlerinin oluşturulmasını sağlayabilir ve bunları, öğrencilerin erişimine sunabilir.

4. Farklı sınıf düzeyinde ortaokul öğrencilerinin ekrandan okumaya ilişkin anlama, görüş ve tutumları

incelenebilir.

5. Metinlerin sadece ders kitabından okutulmamasına ve zenginleştirilmesine yönelik farklı materyaller kullanılabilir. E- ders kitaplarının ses, animasyon, kelime açıklamaları gibi interaktif özelliklerle desteklenmesi, öğrencilerin okuduğunu daha iyi anlamasına ve kalıcı öğrenmeye yardımcı olabilir (Grant, 2004).

Kaynakça

Akyol, H. (1999). Bilgi vermeye dayalı metinler ve öğretimi. *Çağdaş Eğitim*, 253, 7-13.

Akyol, H.(2006). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök.

Altun, A. (2003). E-okuryazarlık. *Millî Eğitim Dergisi*, 158, 1-9.

Ateş, M. (2008). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyleri ile Türkçe dersine karşı tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Konya.

Baştuğ, M. ve Keskin, H. K. (2013). Okuma becerilerinin okuma ortamı açısından karşılaştırılması: Ekran mı kâğıt mı?. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2012 16 (3), 73-83

Brown, G. J. (2001). Beyond print: Reading digitally. *Library Hi Tech*, 19 (4), 390-399.

Burnett, C. & Myers, J. (2006). Observing children writing on screen: Exploring the process of multi-modal composition. *Language and Literacy*, (8)2, 1-30.

Carden, M. T. J. (2008). E-books are not books. *Conference on Information and Knowledge Management*. California: ACM, 9-12.

Chen, Y. N. (2003). Application and development of electronic books in an e-Gutenberg age. *Online Information Review*, 27(1), 8-16.

Chou, I-C. (2009). *Exploring international ESL students' on-screen reading behaviours with two academic reading purposes*. Unpublished doctoral dissertation. The Ohio State University, USA.

Chu, M. (1995). Reader response to interactive computer books: Examining literary responses in a nontraditional reading setting. *Literacy Research and Instruction*, 34(4), 352-366.

Chu, H. (2003). Electronic books: Viewpoints from users and potential users. *Library Hi Tech*, 21(3), 340-346.

Çetin, Y. (2007) *Metin tarama ve okumada ekran kağıt karşılaştırması*. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 5-7 Eylül, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tokat.

Dillon, A. (1992). Reading from paper versus screens: A critical review of the empirical literature. [Kağıttan okumaya karşı ekrandan okuma: Literatürün eleştirel bir incelemesi] *Ergonomics*, 35(10), 1297-1326.

Duran, E. (2013). Efficiency in reading comprehension: A comparison of students' competency in reading

printed and digital texts. *Educational Research and Reviews*, 8(11), 728-739.

Dündar, H. ve Akçayır, M. (2012). Tablet vs. paper: The effect on learners' reading performance. *International Electronic Journal of Elementary Education* 4(3), 441-450.

Dyson, M. C. & Haselgrove, M. (2001). The influence of reading speed and line length on the effectiveness of reading from screen. *International Journal of Human-Computer Studies*, 5, 585-612. DOI: 10.1006/ijhc.2001.0458.

Garland, K. J., & Noyes, J. M. (2004). CRT monitors: Do they interfere with learning? *Behaviour & Information Technology*, 23(1), 43-52.

Gibson, C. & Gibb, F. (2011). An evaluation of second generation ebook readers. *The Electronic Library*, 29(3), 303-319.

Grant, J. M. A. (2004). Are electronic books effective in teaching young children reading and comprehension? *International Journal of Instructional Media*, 31(3), 303-308.

Greenlee-Moore, M.E. & Smith, L.L. (1996). Interactive computer software: The effects on young children's reading achievement. *Reading Psychology*, 17(1), 43-64.

Grimshaw S., Dungworth N., McKnight, C. & Morris, A. (2007). Electronic books: Children's reading and comprehension. *British Journal of Educational Technology*, 38(4), 583-599.

Gündemir, Y. (2002). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerinin gelişimlerinin ölçülmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.

Güneş, F. (1997). *Okuma yazma öğretimi ve beyin teknolojisi*. Ankara: Ocak.

Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel.

Güneş, F. (2009). *Hızlı okuma ve anlamı yapılandırma*. Ankara: Nobel.

Güneş, F. (2010). Öğrencilerde ekran okuma ve ekranik düşünme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 1-20.

Güngör, A. ve Açıkgöz, K. (2005). İşbirlikçi öğrenme ve geleneksel öğretimin okuduğunu anlama üzerinde etkileri ve cinsiyet ile ilişkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 43, 354-378.

İleri, Z. (2011). *Ekrandan okumanın ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve okuma motivasyonu düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Jeong, H. (2012). A Comparison of the influence of electronic books and paper books on reading comprehension, eye fatigue, and perception. *The Electronic Library*, 30(3), 390-408. DOI:10.1108/02640471211241663.

Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık Ofset.

Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. An-

kara: Nobel Yayıncılık.

Karatay, H. (2007). *İlköğretim Türkçe öğretmeni adaylarının okuduğunu anlama becerileri üzerine alan araştırması*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Keleş, M. A. (2005). *Bolvadin ilçesi merkez ilköğretim okullarındaki sekizinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Kerr, M. A. & Symons, S. E. (2006). Computerized presentation of text: Effects on children's reading of informational material. *Reading and Writing*, 19(1), 1-19.

Kim, H. & Kim, J. (2013). Reading from an LCD monitor versus paper: Teenagers' reading performance. *International Journal of Research Studies in Educational Technology (IJRSET)*, 2(1), 15-24.

Landoni, M., Wilson, R. & Gibb, F. (2000). From the visual book to the web book: The importance of design. *The Electronic Library*, 18(6).

Mangen, A., Walgermo, B. R. & Brønneick, K. (2013). Reading linear texts on paper versus computer screen: Effects on reading comprehension. *International Journal of Educational Research*, 58, 61-68.

March, G. S. (1999). *Multimedia CD-storybooks and traditional print storybooks: A comparison of the reading comprehension and attitude third grade students*. (Unpublished Master's Thesis). The University of British Columbia, Canada.

Matthew, K. (1996). The impact of CD-ROM storybooks on children's reading comprehension and reading attitude. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 5, 379-394.

Matthew, K. (1997). A comparison of the influence of interactive CD-ROM storybooks and traditional print storybooks on reading comprehension. *Journal of Research on Computing in Education*, 29(3), 263-75.

Maynard, S. & McKnight, C. (2001). Children's comprehension of electronic books: on empirical study. *The New Review of Children's Literature and Librarianship*, 7(1), 29-53.

McKnight, C., Dillon, A. & Richardson, J. (1990). A comparison of linear and hypertext formats in information retrieval. In R. McAleese & C. Green (Eds.), *Hypertext: State of the Art* (pp. 10-19). Oxford: Intellect.

Merchant, G. (2007). Writing the future in the digital age. *Literacy*, (41)3, 118-128.

Mercieca, P. (2004). *E-book acceptance: What will make users read on screen*. In Victorian Association for Library Automation Inc. (VALA) Conference, Melbourne.

Mikk, J. & Lynn, R. (2009). Sex differences in reading achievement. *Trames*, 13(63/58)1, 3-13.

Moody, A. (2010). Using electronic books in the classroom to enhance emergent literacy skills in young children. *Journal of Literacy and Technology*, 11(4),

- Muir, L., Veale, T. & Nichol, A. (2009). Like an open book? Accessibility of e-book content for academic study in a diverse student population. *Library and Information Research*, 33(105), 90-109.
- Muter, P. & Maurutto, P. (1991). Reading and skimming from computer screens and books: The paperless office revisited? *Behaviour & Information Technology*, 10(4), 257-266.
- Nixon, H. (2003). New research literacies for contemporary research into literacy and new media? *Reading Research Quarterly*, 38(4), 407-413.
- Noorhidawati, A. & Gibb, F. (2008). How students use e-books – Reading or referring? *Malaysian Journal of Library ve Information Science*, (13)2, 1-14.
- Öngöz, S. (2011). *Bir öğrenme aracı olarak elektronik kitap*. 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Özbay, M. (2009). *Anlama teknikleri:1 Okuma eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özışık, A. (1997). *İlköğretim 6. sınıflarda Türkçe öğretiminde yeni teknikler kullanarak metin anlamayı geliştirme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Pearman C.J. (2008). Independent reading of CD-ROM storybooks: Measuring comprehension with oral retellings. *The Reading Teacher*, 61(8), 594-602.
- Prensky, M. (2001). *Digital natives, digital immigrants*. From On the Horizon, MCB University Press, 9(5).
- Rose, E. (2011). The phenomenology of on-screen reading: University students' lived experience of digitized text. *British Journal of Educational Technology*, 42(3), 515-526.
- Rukancı, F. ve Anameriç, H. (2003). E-kitap teknolojisi ve kullanımı, *Türk Kütüphaneciliği* 17(2), 147-166.
- Schoeller, B. (2005). The effects of reading goals on learning in a computer mediated environments. *Journal of Issues in Informing Science and Information Technology*, 2, 405-422.
- Sellen, A. & Harper, R. (1997) *Paper as an analytic resource for the design of new technologies*. Proceedings of CHI '97, 319-326.
- Sert, A. (2010). *İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Shen, L-B. (2006). Computer technology and college students' reading habits. *Chia-nan Annual Bulletin*, 32,559-572.
- Spencer, C. (2006). Research on learners' preferences for reading from a printed text or from a computer screen. *Journal of Distance Education*, 21(1), 33-50.
- Tayşi, E. K. (2007). *İlköğretim beşinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin hikaye ve deneme türü metinlerindeki okuduğunu anlama becerilerinin karşılaştırılması (Kütahya ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Yaman, H. ve Dağtaş, A. (2013). Ekrandan okumanın Türkçe dersine yönelik tutuma etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(7), 1233-1250.
- Yaman, H. ve Dağtaş, A. (2013). Ekrandan okumanın okuduğunu anlamaya etkisi/Impact of reading from screen on reading comprehension. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(2), 64-79.
- Wilson, R. & Landoni, M. (2001). *Evaluating electronic textbooks: A methodology*. Proceedings of the Fifth European Conference on Research and Advanced Technology for Digital Libraries. Darmstadt, Germany: 1-12.

The Effect of Reading on Screen on Comprehension of Eight Grade Students

Erol Duran

Uşak University

erol.duran@usak.edu.tr

Ozan Alevli

Uşak University Institute of Social Sciences

ozanalevli@mynet.com

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the effect of reading on screen on comprehension of 8th grade students. The research was conducted in accordance with the descriptive scanning model. The study group of this research consists of 74 volunteer students that have been chosen by simple random sampling among the 8th grade students who study at the Öğretmen Ali Baykal and Şehit Alibey Secondary Schools in Eşme in Uşak. For the practice 10 different texts were selected from the Turkish coursebook which had been determined by the Ministry of Education to be studied through the 2013-2014 academic year. The texts are narrative. 6 out of these 10 different texts which are the closest ones as form and contents were determined by the groupwork with Turkish teachers and field experts. 4 open-ended comprehension questions-based on simple and deep understanding about the texts- were formed. Students were asked to read silently the 3 texts on printed material and the other 3 texts on 17 inch LCD screen. After the texts were read, the students were given the reading comprehension questions and they were asked to answer these questions in writing.

In the research, reading comprehension scores of students on reading on screen are significantly higher than the reading comprehension scores of the students on the printed material. Besides, the scores of the school girls both on reading on screen and reading from the printed materials are significantly higher than the school boys

Keywords: Reading, readig on screen, comprehension.

There have been changes in traditional reading concept by emerging the computer screen and the internet as an information and communication media. İnvention of the computer in 1950's, development of computer technologies in 1970's, the personel computers' becoming wide spread in 1980's and 1990's made revolution in people's literacy universe in 21st century (Shen, 2006). Correspondingly to today's technological advance, some readers prefer reading from digital texts to reading from printed texts. Transforming the texts to desired size, keeping the information and convenience of editing, reduction of the paper use, avoiding the paper expenses and environmental benefits have an effect on this preference (Dyson & Haselgrove, 2001; Garland & Noyes, 2004; Spencer, 2006; Rose, 2011). Many people tend towards to computer instead of books and obtain new information via reading on screen. Thus a new reading type emerged, called us 'reading on screen'. Reading on screen is the act of reading texts in electronic or digital way which are displayed through a screen like computer monitor (Chou, 2009; Güneş, 2009, 2010). It can be defined as the reading where the computer is used as e means (Schoeller, 2005). Different results have been reached when the studies that analysed the effect of reading on screen on comprehension were examined. Muter and Maurutto (1991) came up with the equivalent results on reading rate and comprehension in both reading types. Also, in some other studies (Maynard & McKnight, 2001; Grimshaw, Dungworth, McKnight



Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları,
2 (1), 1-11

Research in Reading & Writing Instruction,
2 (1), 1-11

& Morris, 2007; Çetin, 2007; Dündar & Akçayır, 2012; Yaman ve Dağtaş, 2013) no difference has been found on reading comprehension levels of the students who read on screen and on printed material. In the studies of Greenlee-Moore & Smith (1996) March (1999), the results are in favour of reading on screen. On the other hand, in some studies (Dillon, 1992; Kerr & Symons, 2006; Jeong, 2012; Duran, 2013; Baştuğ & Keskin, 2012; Kim & Kim, 2013 Mangan, Walgermo & Brøn-nick, 2013) it has been found that the reading comprehension levels of the students who read from printed materials are high.

The purpose of this study is to determine ‘the effect of reading on screen on comprehension of 8th grade students.’ In accordance with this purpose the answers have been searched for the questions below:

1. Do the reading comprehension scores of secondary school 8th grade students differentiate according to the reading environment? (Screen or printed material)
2. Do the reading comprehension scores of secondary school 8th grade students differentiate according to their genders?

Method

Research Design

This research has been planned according to descriptive scanning model. Karasar (2007) states this model as a describe of an existing situation as is.

Study Group

The study group of this research consists of 74 volunteer students that have been chosen by simple random sampling among the 8th grade students who study at Öğretmen Ali Baykal and Şehit Alibey Secondary Schools in Eşme in Uşak.

Instruments

First, 10 different texts were selected from the Turkish course book which had been determined by the Ministry of Education to be studied through the 2013-2014 academic year. The texts are narrative. 6 out of these 10 different texts which are the closest ones as form and contents were determined by the groupwork with Turkish teachers and field experts. 3 texts which presented on computer screen have been prepared as an e-book in PDF form. 4 open ended ‘comprehension questions’ -based on simple and deep understanding about the texts- were formed. The first 3 questions in each text are about making an inference from the events in the texts. The 4th question is about the story elements such as events, setting, time and characters. Each of first 3 questions is 20 points. 4th question is 40 points.

Data Collection and Analysis

The practice lasted for 4 weeks. Students were asked to read 2 texts-one on the screen and the other one on printed material- per week. The text that was read on

screen is the electronic and the original form of the printed material. Students were asked to read the texts silently and twice. After the texts had been read, students were given the reading comprehension questions and they were asked to answer these questions in writing.

In order to ensure the validity and reliability of the students’ answer sheets, they were given points separately by two Turkish teachers and field expert and the arithmetic mean of the scores were calculated. Then the arithmetic mean of 3 points that every student got from reading on screen and the 3 points they got from reading on printed material were calculated. Paired-sample t tests were applied in order to determine the effect of reading on screen on comprehension of 8th grade students. Independent sample and paired-sample t tests were applied in order to determine whether the students’ reading comprehension scores of reading on screen or from printed material differentiate according to genders or not.

Findings and Comments

Findings with Regard to the First Sub-Problem

Sample-paired t test results show that there is a significant difference between on screen and printed material reading environments in terms of comprehension ($t=-4.194, p<.05$). Students’ point average of comprehension on reading from printed material ($=65.48$) is lower than the point average of comprehension on reading on screen ($=69.58$). According to these results, it can be said that reading on screen is more effective on comprehension than reading from printed material.

Findings with Regard to the Second Sub-Problem

Independent sample t test was applied in order to determine whether the students’ reading comprehension scores of reading on screen or from printed material differentiate according to genders or not. School girls’ point average of comprehension on reading from printed material is 73.39 and school boys’ point average of comprehension on reading from printed material is 59.78. According to this result school girls’ point average of comprehension on reading from printed material is significantly higher than the school boys ($t=3.284, p<.05$). School girls’ point average of comprehension on reading on screen has been found as 79.33 and school boys’ point average of comprehension on reading on screen has been found as 62.55 when the point average of comprehension on reading on screen was examined. According to this result school girls’ point average of comprehension on reading on screen is significantly higher than the school boys ($t=3.903, p<.05$). According to these results, it can be said that school girls are more successful at comprehension on both reading on screen and reading from printed material than school boys.

Sample-paired t test was applied in order to determine whether the school boys' and school girls' point averages of comprehension differentiate regarding to reading environment or not. According to this school girls were statistically more successful at reading on screen. Even though the school boys' point averages of comprehension on reading on screen are higher than point averages of comprehension reading from printed material, this difference is not statistically significant.

Conclusion and Discussion

In this study, it's been seen that the students' reading comprehension scores of reading on screen are statistically higher as compared with reading from printed material. İleri (2011) examined the effect of reading on screen on comprehension level with regard to text types in her study that she carried out at 5th grade level and the comprehension levels of the students who read the informative texts on screen have been found statistically significant. In Greenlee-Moore and Smith's study (1996), the comprehension levels of the students about the text that they read on electronic media have been found higher when the narration of the text was difficult and the information intensity was excessive. In

Pearman's study (2008) it's been seen that the electronic story books which were used to improve the students' reading comprehension skills affected the students positively. In March's study (1999), the students who read the stories interactively on screen performed better than the students who read the stories from printed material. These results support the findings of our research. Also, it's been seen that the school girls are statistically more successful at both comprehension on reading on screen and reading from printed material than the school boys. During our literature review, we haven't seen another study that analyses the effect of reading on screen on comprehension according to the genders. But when it is considered that the school girls are successful at comprehension on reading from printed material, their scores of comprehension on reading on screen being high must be taken normally. There have been many researches about whether reading comprehension success differentiate according to genders or not (Mikk ve Lynn, 2009; Tayşi, 2007; Gündemir, 2002; Özışık, 1997; Keleş, 2005; Karatay, 2007; Ateş, 2008; Sert, 2010) and it's been seen that the school girls are more successful than the school boys.